

кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні.

Як випливає з цих актів, призначення кваліфікаційного іспиту передовсім спрямовано на виявлення рівня практичних навичок особи та її умінь у застосуванні закону саме з точки зору функціональних основ адвокатури, а не у виявленні лише загального рівня практичних навичок особи та загальних знань законодавства.

Список використаної літератури:

1. Воробьев А. В. Теория адвокатуры / А. В. Воробьев, А. В. Поляков, Ю. В. Тихонравов. – Москва : Грантъ, 2002. – 496 с.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. Про затвердження у новій редакції Програми складення кваліфікаційного іспиту [Електронний ресурс] : рішення Ради адвокатів України від 26.02.2016 № 68 // // Національна асоціація адвокатів України. – Режим доступу: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2016-02-26-r-shennyarau-68_56eacfc8ad221.pdf (дата звернення: 30.05.2016). – Заголовок з екрана.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Курганський Олександр Валерійович**

Дурович А.А.

*студентка І-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОРЯДОК НАБУТТЯ СТАТУСУ АДВОКАТА В УКРАЇНІ

Правовою основою для регулювання питань організації і здійснення адвокатської діяльності виступає значна кількість нормативно-правових актів, поміж яких головне місце, звісно після Конституції України, відведене Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон). Наведеним Законом закріплюються основні положення, що визначають питання організації і функціонування адвокатури, здійснення адвокатської діяльності в Україні, а також правовий статус адвоката. Згідно з цим Законом, адвокатом в Україні визнається фізична особа, яка здійснює адвокатську

діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом. Але обсягу даного визначення замало, щоб зрозуміти головну суть та характеристики адвоката.

У науці існують різні підходи до змісту правового статусу адвоката. Одним з найпоширеніших є підхід, відповідно до якого адвокатом вважається фізична особа, яка має право на зайняття адвокатською діяльністю, та відомості про яку внесено до Єдиного реєстру адвокатів України [1, с.86].

Вищезазначений Закон висуває певні вимоги стосовно кандидатури адвоката, що певною мірою визначають статус адвоката. Так, відповідно до ст. 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатом може бути фізична особа, яка : 1) має повну вищу юридичну освіту, якою є повна вища юридична освіта, здобута в Україні, а також повна вища юридична освіта, здобута в іноземних державах та визнана в Україні в установленому законом порядку; 2) володіє державною мовою. Зазначена вимога викликана тим, що адвокат, в процесі надання правової допомоги перебуває у спілкуванні з населенням, його робота також пов'язана зі складанням різного роду документів, які подаються до державних органів, він залучений до участі в судових засіданнях, які проводяться виключно державною мовою; 3) має стаж роботи в галузі права не менше двох років, що становить собою стаж роботи особи за спеціальністю після здобуття нею повної вищої юридичної освіти; 4) склала кваліфікаційний іспит; 5) пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим Законом); 6) склала присягу адвоката України; 7) отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю [2].

Однак, існують і певні обмеження стосовно можливості особи стати адвокатом, так, у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» обмеження стосуються наступних категорій осіб: 1) які визнані судом недієздатними чи обмежено дієздатними; 2) які мають непогашену чи незняту судимість за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину та злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у вигляді позбавлення волі; 3) які позбавлені права на заняття адвокатською діяльністю; 4) які були звільнені з посади судді, слідчого, нотаріуса, з державної служби або зі служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги або за вчинення корупційного правопорушення.

Якщо особа відповідає усім вимогам, що встановлені в Законі, то це можна визначити як перший етап на шляху до набуття статусу адвоката, а наступною стадією є звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою встановленого зразка.

Порядком допуску до складання кваліфікаційного іспиту, який затверджений рішенням Ради адвокатів України від 17.12.2013 року №270 детально регламентується порядок такого звернення. Зокрема, Розділом 2, пунктом 1 даного Рішення визначено: «особа, яка виявила бажання стати

адвокатом (далі- Заявник), звертається до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону за місцем проживання із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту». Також даним Рішенням надається перелік документів, що підтверджують місце проживання особи, перелік посад, перебування на яких зараховується як стаж роботи в галузі права, серед яких: посада судді, прокурора, слідчого, нотаріуса, помічника адвоката, судді або нотаріуса, юриста, юрисконсульта, начальника юридичного відділу, та ін.

Заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту з доданими документами приймаються і реєструються головою Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури (КДКА) у спеціальному журналі обліку кваліфікаційно – дисциплінарної комісії адвокатури та формуються в особову справу. Заява про допуск до складення кваліфікаційного іспиту з доданими документами має бути розглянута протягом 30 днів з моменту її надходження до КДКА [3].

Після розгляду заяви приймається відповідне рішення про допуск або ж відмову в допуску особи до складення кваліфікаційного іспиту. Рішення про допуск до складення кваліфікаційного іспиту викладається в письмовій формі. Особа, стосовно якої прийнято рішення про допуск до складення кваліфікаційного іспиту, у встановлений КДКА строк, але, у будь-якому випадку не пізніше дня, що передує даті складення кваліфікаційного іспиту, зобов'язана внести на банківський рахунок комісії плату за складення кваліфікаційного іспиту, у розмірі, встановленому Радою адвокатів України [3].

Сам кваліфікаційний іспит складається з двох частин: письмового іспиту та усного іспиту, які складаються окремо. Особа, яка за результатами складення письмового іспиту отримала 80 і більше балів з 120 можливих, вважається такою, що успішно склала письмовий іспит. До складення усного іспиту допускаються особи, що успішно склали письмовий іспит. Усний іспит складається з 15 питань, за кожне з яких можна отримати до 4 балів, загалом за усну частину особа може отримати до 60 балів (мінімально слід набрати 45 балів). Особа, яка за результатами оцінювання письмового та усного іспитів отримала у сумі 125 балів та більше, вважається такою, що успішно склала кваліфікаційний іспит. Після цього особі видається свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, яке дійсне протягом трьох років з дня складення іспиту [3].

Наступним етапом у процесі набуття статусу адвоката є стажування. Метою даного етапу є перевірка готовності особи, яка отримала свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, самостійно здійснювати адвокатську діяльність. Воно триває впродовж 6-ти місяців під керівництвом адвоката зі стажем адвокатської діяльності від 5 років і може здійснюватися у вільний від основної роботи час стажиста. Однак на етапі стажування є такий виняток:

від проходження стажування можуть бути звільнені ті особи, які працювали помічником адвоката не менше 1 року за останні 2 роки.

За результатами стажування керівник має скласти звіт про стажування та направити його до ради адвокатів певного регіону, яка вже самостійно приймає рішення про видачу особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю або рішення про продовження стажування особою.

Ідея законодавчого регулювання питань стажування є в цілому позитивною, однак аналізуючи досвід зарубіжних держав, можна сказати про існування певних недоліків у вітчизняному законодавстві.

Зокрема, одним з таких недоліків є тривалість стажування, що складає 6 місяців та розраховується сумарним обліком робочого часу стажиста на виконання програми стажування, що має становити не менше ніж 550 годин. Цей строк може бути продовжений, однак не більше чим на 3 місяці. Сумнівним є питання щодо того, чи є цей строк достатній, оскільки в нашій державі, у порівнянні із зарубіжними, цей строк є доволі коротким. Дослідивши законодавство інших держав, можна виділити такі строки стажування: у Польщі він становить 3 роки, у Російській Федерації – від 1 до 2 років, у Молдові – 18 місяців, у Республіці Білорусь – від 6 місяців до 1 року.

Повертаючись до питань звільнення особи від проходження стажування, слід зазначити, що, порівнюючи наше законодавство із законодавством, наприклад, Молдови, за яким від стажування звільняються лише особи, що мають ступінь доктора юридичних наук або особи, які займали посаду судді чи прокурора не менше 10 років, за умови, що вони на протязі пів року після звільнення даної посади звернулися із заявою щодо видачі ліцензії на зайняття адвокатською діяльністю [4, с.315], підстави для такого звільнення за вітчизняним законодавством є не дуже вимогливими, визначаючи достатність лише 1 року роботи помічником адвоката.

Останнім етапом на шляху до набуття статусу адвоката є складення присяги. За позитивними результатами стажування особою складається присяга, після чого вона отримує свідоцтво, яким надається право здійснювати адвокатську діяльність та видається посвідчення адвоката.

Проаналізувавши всі етапи, які є необхідними на шляху до набуття статусу адвоката, можна дійти висновку щодо необхідності вдосконалення окремих правових норм, що визначають дану процедуру. А саме, доволі спірним питанням є позбавлення права набуття статусу адвоката деякими категоріями працівників, зокрема: суддями, прокурорами, та іншими особами, яких притягнуто до спеціальної дисциплінарної відповідальності. В той час як особи, що вчинили кримінальне правопорушення після погашення або зняття судимості, або ті, хто поніс відповідальність за корупційне правопорушення після спливу трьох років, мають право бути адвокатами. Також що стосується

питань стажування, то задля належного ознайомлення з деталями даної професії, отримання достатнього обсягу практичної підготовки, було б за краще збільшити цей строк.

Список використаної літератури:

1. Курило Т. В. Адвокат як суб'єкт надання професійної правової (правничої) допомоги // Соціально-правові студії. 2018. Вип. 2. С. 83– 90. URL: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/sps/sps_2018_2/12.pdf
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту, порядок складення кваліфікаційного іспиту та методика оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні від 17.12.2013 р. №270. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2019-06-26-poryadki-72_5d3ad2e33ccf6.pdf
4. Лукашевич В. В. Проблемні аспекти стажування як однієї з вимог набуття професійного статусу адвоката / В. В. Лукашевич // Часопис Київського університету права. – 2015. – № 2. – С. 314-317. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_2_76

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кісліцина Ірина Олександрівна**

Дяченко Р.П.

*студент 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Інститут вторинної правової допомоги в Україні існує з моменту прийняття закону України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 року. Але слід зауважити, що поінформованість громадян про таку допомогу була досить невеликою і на рівні з правовим нігілізмом громадян призводило до того, що громадянам не було відомо про створення центрів з надання вторинної правової допомоги. На даний час відбулися значні зміни в даному питанні та все одно є ще чимало проблем в наданні вторинної правової допомоги, на які слід звернути увагу.